

Spis treści

1. Wprowadzenie	7
2. Zarys gospodarki nieruchomościami	9
2.1. Rys historyczny gospodarki nieruchomościami	9
2.2. Podstawy prawne gospodarki nieruchomościami	11
2.2.1. Wybrane regulacje prawne dotyczące gospodarki nieruchomościami w latach 1989–1992	30
2.2.2. Wybrane przepisy dotyczące gospodarki nieruchomościami w latach 1944–2003	39
2.2.3. Wybrane podstawy prawne gospodarki nieruchomościami – stan na 1 stycznia 2012 r.	44
2.3. Istota, cel i zakres gospodarki nieruchomościami	55
2.3.1. Istota gospodarki nieruchomościami	55
2.3.2. Gospodarka przestrzenna a gospodarka nieruchomościami	58
2.3.3. Przedmiotowy i podmiotowy zakres gospodarki nieruchomościami	65
2.3.4. Gospodarka nieruchomościami w ujęciu dynamicznym	73
2.3.5. Ujęcie systemowe gospodarki nieruchomościami	79
2.3.6. Gospodarka nieruchomościami jako proces decyzyjny	87
2.4. Kompetencje organów administracji publicznej w sprawach gospodarki nieruchomościami	87
2.5. Znaczenie geodezyjnych źródeł danych w gospodarce nieruchomościami	101
2.5.1. Systematyka informacji wykorzystywanych w gospodarce nieruchomościami	102
2.5.2. Źródła informacji w gospodarce nieruchomościami	104
2.5.3. Zintegrowany System Informacji o Nieruchomościach	105
3. Wybrane procedury gospodarki nieruchomościami	114
3.1. Obrót nieruchomościami publicznymi	114
3.1.1. Procedura zbywania nieruchomości w trybie przetargowym	118
3.1.2. Etapy procedury zbycia nieruchomości w trybie przetargowym	122
3.1.3. Formy przetargów	126
3.2. Ustanowienie trwałego zarządu	128
3.2.1. Rys historyczny i pojęcie trwałego zarządu	128
3.2.2. Aktualizacja opłat rocznych za trwały zarząd	132
3.2.3. Wygaśnięcie trwałego zarządu	132
3.3. Ustanawianie odrębnej własności lokali i ich zbywanie na rzecz dotychczasowych najemców	134
3.3.1. Przepisy prawne i rys historyczny ustanawiania odrębnej własności lokali	134
3.3.2. Zasady ustanawiania odrębnej własności lokali	137
3.3.3. Procedura ustanawiania odrębnej własności lokali na rzecz dotychczasowych najemców	140
3.3.4. Prawa i obowiązki właścicieli lokali	144

3.4. Sprzedaż nieruchomości na rzecz cudzoziemców	146
3.4.1. Zakres regulacji ustawy	146
3.4.2. Postępowanie administracyjne w zakresie wydawania zezwoleń	149
3.4.3. Wyłączenia i wyjątki w stosowaniu przepisów ustawy	153
3.4.4. Nabywanie nieruchomości w krajach członkowskich Unii Europejskiej	154
3.5. Podziały nieruchomości	157
3.5.1. Aspekty prawne podziału nieruchomości	157
3.5.2. Procedury administracyjnoprawne podziału nieruchomości	158
3.5.3. Podział nieruchomości kreatorem wzrostu wartości	164
3.6. Scalenie i podział nieruchomości	165
3.6.1. Istota scalenia i podziału nieruchomości	165
3.6.2. Procedura scalenia i podziału nieruchomości	167
3.6.3. Rozliczenia przy scaleniu i podziale nieruchomości	170
3.7. Budowa urządzeń infrastruktury technicznej	173
3.8. Opłaty adiacenckie z tytułu wzrostu wartości nieruchomości	176
3.8.1. Geneza i istota opłat adiacenckich	176
3.8.2. Opłata adiacencka z tytułu wzrostu wartości nieruchomości spowodowanego jej podziałem	178
3.8.3. Opłata adiacencka z tytułu wzrostu wartości nieruchomości spowodowanego jej scaleniem i podziałem	181
3.8.4. Opłata adiacencka z tytułu wzrostu wartości nieruchomości spowodowanego budową urządzeń infrastruktury technicznej	183
3.9. Wywłaszczenie i zwroty wywłaszczonych nieruchomości	186
3.9.1. Istota wywłaszczenia nieruchomości	186
3.9.2. Wykaz wybranych aktów prawnych związanych z wywłaszczeniem nieruchomości od 1949 r.	188
3.9.3. Wywłaszczenie wg ustawy o gospodarce nieruchomościami	189
3.9.4. Szczególne zasady wywłaszczenia nieruchomości na potrzeby budowy autostrad	196
3.9.5. Szczególne zasady wywłaszczenia nieruchomości na potrzeby budowy linii kolejowych	198
3.9.6. Ogólna charakterystyka wywłaszczenia	199
3.9.7. Analiza porównawcza wywłaszczenia w Polsce i w Niemczech	200
3.9.8. Zwroty wywłaszczonych nieruchomości	202
3.9.9. Syntetyczne ujęcie procedury wywłaszczenia nieruchomości	205
4. Aspekty prawne i metodyczne wyceny nieruchomości	216
4.1. Określanie wartości rynkowej nieruchomości	221
4.1.1. Zasady szacowania nieruchomości podejściem porównawczym	222
4.1.2. Zasady szacowania nieruchomości podejściem dochodowym	227
4.1.3. Określenie wartości rynkowej nieruchomości podejściem mieszanym	232
4.2. Zasady określania wartości odtworzeniowej	236
4.3. Zasady ustalania wartości katastralnej	243

---

5. Orzecnictwo do wybranych artykułów ustawy o gospodarce nieruchomościami	253
5.1. Przepisy ogólne	253
5.1.1. Zakres merytoryczny ustawy	253
5.1.2. Poprzedni właściciel	263
5.1.3. Cele publiczne	268
5.1.4. Organ wyższego stopnia	272
5.2. Gospodarowanie nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego	278
5.2.1. Organy reprezentujące	278
5.2.2. Gospodarowanie zasobem nieruchomości	281
5.3. Sprzedaż i oddawanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste	286
5.3.1. Ustanowienie prawa użytkowania wieczystego	286
5.3.2. Wygaśnięcie prawa użytkowania wieczystego	286
5.3.3. Pierwszeństwo nabycia nieruchomości	291
5.3.4. Zbycie nieruchomości w trybie bezprzetargowym	300
5.4. Zasady ustalania cen, opłat i rozliczeń za nieruchomości	313
5.4.1. Bonifikata z tytułu nabycia nieruchomości	313
5.4.2. Opłaty z tytułu użytkowania wieczystego	318
5.4.3. Bonifikaty od opłaty z tytułu użytkowania wieczystego	327
5.4.4. Aktualizacja opłat rocznych	331
5.5. Podziały nieruchomości	334
5.5.1. Zakres regulacji podziału nieruchomości w ustawie	334
5.5.2. Zgodność podziału z prawem miejscowym	339
5.5.3. Podziały nieruchomości z urzędu	358
5.5.4. Wydzielenie gruntów pod drogi w wyniku podziału	380
5.5.5. Opłata adiacencka z tytułu podziału	383
5.5.6. Scalenie i podział nieruchomości	395
5.6. Prawo pierwokupu	413
5.7. Wywłaszczenie i zwrot wywłaszczonych nieruchomości	420
5.7.1. Zezwolenie na niezwłoczne zajęcie nieruchomości	420
5.7.2. Ograniczenie prawa do nieruchomości	426
5.7.3. Odszkodowanie za wywłaszczenie nieruchomości	427
5.7.4. Zwrot wywłaszczonej nieruchomości	436
5.8. Udział w kosztach budowy urządzeń infrastruktury technicznej	456
5.9. Uwłaszczenie	471
6. Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w sprawach ustawy o gospodarce nieruchomościami	484
7. Przykładowe wzory dokumentacji administracyjnoprawnej	492
8. Literatura	513
9. Wykaz skrótów	515